

ADHD Norge

Lysaker 17.11.2009

Postmottak@kd.dep.no

Høringsvar til Midtlyngutvalgets innstilling NOU 2009:18 Rett til læring

ADHD Norge er en landsomfattende interesseorganisasjon for mennesker med AD/HD og deres familier. ADHD Norge arbeider for å spre kunnskap om og forståelse for AD/HD både for medlemmer, hjelpeapparat, undervisningssektor og i befolkningen generelt. Våre grunnleggende verdier er Inkludering, Mestring, Åpenhet og Likeverd.

ADHD Norge mener det er viktig å sette fokus på læringsmiljøet i skolen samtidig som det alltid er viktig å se utfordringene til det enkelte individ. Men for å greie å gi en likeverdig og tilpasset opplæring der den enkeltes behov blir sett, er økt kompetanse om diagnoser og atferdsproblematikk viktig. Bare kunnskap gir endrede holdninger.

ADHD Norge mener:

- Utvalgets forslag om å få bukt med "vente og se"-holdningen i skolen er kjærkomment. Tidlig innsats er nødvendig for god livsutvikling for barn som viser tegn på nevrobiologiske vansker og er viktig for å hindre at barna kommer inn i vonde sirkler av nederlag. Det synes komplisert å oppdage symptomer på AD/HD i ung alder, derfor er det viktig med økt kompetanse fra PP-tjenesten, pedagogiske ledere og ansatte slik at de kan forstå hva et barns manglende konsentrasjon skyldes.
- ADHD Norge er skeptisk til utvalgets forslag om å innføre læringsboka som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Intensjonen om å sikre overgangene fra barnehage/grunnskole/videregående og læreplass er god. Men ADHD Norge spør:
 - Hvor personlig vil denne læringsboka bli?
 - Hvem skal eie denne boka?
 - Hva med taushetsplikten?
 - Vil det bli noen klagerett på innholdet?

ADHD Norge er bekymret for at læringsboka kan bli "en klamp om foten" og en rettssikkerhetsrisiko for våre barn og unge. ADHD Norge anbefaler at tiltaket utredes videre slik at en del spørsmål blir klarlagt, før denne eventuelt settes i verk!

- ADHD Norge er meget kritisk til utvalgets forslag til å endre opplæringslovens

§ 5-1 ved å erstatte spesialundervisningsbegrepet med "rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen". En endring i § 5 – 1 vil svekke rettigheter og muligheter.

- Utvalget reduserer betydningen av de underliggende vanskene hos elevene på en slik måte at det utgjør en trussel mot elevenes rett til spesialiserte tjenester fra skolens støttesystemer. Utvalget ser ikke ut til å ha tatt i betraktning at de fleste elevene med AD/HD også har andre diagnoser og vansker som påvirker læring. Dermed vil ikke elever med flere diagnoser og vansker få den nødvendige hjelp som de har behov for. Å fjerne retten til spesialundervisning vil kunne øke antallet lokale tilpasninger, noe som ikke er til elevens beste. Retten til spesialundervisning må opprettholdes både i barnehage, grunnskole og i vgs for barn og unge med AD/HD som ikke får tilfredsstillende utbytte av tilpasset opplæring.
- Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen innebærer at det er unødvendig med sakkyndig vurdering. Det vil bli vanskelig å tilpasse opplæringen eksakt til den enkelte elev uten en sakkyndig vurdering. Det skal kun utarbeides et enkeltvedtak som kan påklages, men det er ikke krav om IOP. IOP skal kvalitetssikre opplæringen, den skal sikre at eleven får tilpasset, likeverdig og målrettet opplæring. Elevens rett til spesialundervisning svekkes og kvalitetssikringen på opplæringen blir ikke ivaretatt av utvalgets forslag. Forslaget er i strid med hovedformålet om å bidra til bedre kvalitet i opplæringen.
- ADHD Norge er enig med utvalgets beskrivelse av for stor bruk av ufaglærte assistenter i skolen. Vi må legge til rette for mindre bruk av assistenter og satse på å gi flere lærere spesialpedagogisk kompetanse. ADHD Norge mener det er på tide å få inn andre yrkesgrupper i skolen for å møte mangfoldet av utfordringer. Det er behov for helse- og sosialfaglig kompetanse. Det er nødvendig med kompetanseutvikling rundt hver enkelt elev med særskilte behov.
- Grunnskolen i dag oppleves for teoretisk for mange elever. ADHD Norge er glad for at Midtlyngutvalget ser verdien av "Den ene dagen" med en alternativ skolehverdag for en gruppe elever med store utfordringer. Samtidig vil ADHD Norge sterkt vektlegge at alle elevene skal ha tilhørighet i et klassefelleskap.
- Oppfordringen til fylkeskommunen om å tilrettelegge for at lærebedrifter kan ta imot lærlinger med behov for særskilt tilrettelegging, må være et krav. Det er et stort behov for tilrettelagte løp, og det må legges til rette for alternative arbeidsplasser. Man må tilrettelegge for mangfoldet og videreføre gode opplegg der arbeidstrening og sosiale øvelser er i fokus. Det forutsetter mer ressurser og samarbeid med NAV.

ADHD Norge mener at i dag er det få bedrifter som tar imot elever som krever særskilt oppfølging. Grunner til dette kan være:

- Det er mangel på tid og ressurser i bedriftene
- Det er for liten kunnskap om diagnoser, årsaker og tilrettelegging

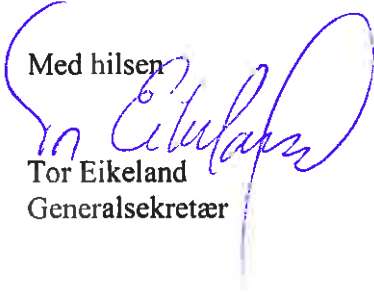
- Bedriftene frykter å stå alene med ansvaret fordi samarbeidet med berørte samarbeidspartnere ikke fungerer optimalt

ADHD Norge mener at det bør gjøres en innsats i å veilede fremtidige arbeidsgivere og samtidig utvikle forpliktende samarbeidsmodeller med faginstanser som sikrer ytterligere tilgang på nødvendig kompetanse ved behov. I arbeidslivet trengs det økt kompetanse om diagnoser og atferdsproblematikk, fokus på holdningsskapende arbeid og likeverd for alle.

- Utvalget hevder at elever med AD/HD har dårligst læringsutbytte i skolen. Alle er enige om at kompetansen lokalt må styrkes, men vi må også kunne benytte den spisskompetanse som SLV- sentrene har bygd opp over år. Atferdsproblemer og lærevansker som elevene sliter med, er knyttet til komplekse årsaksforhold. Her trengs det ekspertise for å hjelpe barnehage og skole med utfordringene. Det er viktig å arbeide med læringsmiljøet, men man må også sette inn andre spesialpedagogiske tiltak. Sentrene må derfor opprettholdes som en kompetansebase for skolene. Utvalgets forslag om å redusere antall stillinger ved SLV-sentrene vil fjerne spisskompetansen noe som ikke bidrar til at elever med AD/HD vil få et bedre læringsutbytte. Forslaget er i strid med hovedformålet om å bidra til bedre læring for elever med særskilte behov.
- For at PP-tjenesten skal kunne ivareta rollen som nøytral, faglig rådgiver lokalt, mener ADHD Norge at PP – tjenesten må få styrket sin faglige kompetanse og få styrket rollen som samarbeidspartner med spesialisttjenesteleverandører som Statped og BUP. Det argumenteres med at omorganiseringen av Statped – systemet skal styrke PP-tjenesten. Fordeler man den antatte innsparing i stillingshjemler utover landet, blir det en minimal økning av ressursene i den enkelte kommune. ADHD Norge mener at kompetanseheving av PP – tjenesten best skjer ved hjelp av det eksisterende Statped-systemet. Det oppleves som meningsløst å legge ned det som fungerer og i stedet bruke litt ressurser for å opprette et nytt senter for å oppdatere PP – tjenesten.
- I tillegg mener ADHD Norge at den foreslåtte omorganiseringen reduserer tilgjengeligheten fordi avstanden økes, til dels betraktelig. Til tross for IKT og andre tekniske hjelpemidler, er avstand en tilgjengelighetsbegrensende faktor fordi arbeidets karakter ofte krever tilstedeværelse. Økes den geografiske avstanden, bygges barrieren mot lokal tilstedeværelse. Denne tilstedeværelsen kan dreie seg om alt i fra ansvarsgrupper på individnivå til prosessdriving på systemnivå. ADHD Norge er sterkt bekymret for at den foreslåtte omorganisering av Statped er starten på en forvitring av det totale kompetansemiljøet knyttet til opplæring.
- ADHD Norge stiller seg fullt ut bak utvalgets forslag i kapittel 18 om økt kompetanse på alle nivå. Spisskompetanse om diagnosen AD/HD er viktig og krever et spesielt fokus i dagens kunnskapssamfunn/postmoderne samfunn.

- ADHD Norge mener at det er nødvendig med en bedre opplæring i lærerutdanningen om diagnoser og atferdsproblematikk, basert på vitenskaplig kunnskap og anerkjente metoder. I tillegg bør man ha økt fokus på holdninger og etikk i utdanningen.

Med hilsen

Tor Eikeland
Generalsekretær

Nina Holmen
Rådgiver